

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kata- ja nänninministeriö

Pöytäkirja

1/4

Hiilirajamekanismin kansallisen toimeenpanon työryhmä
3. kokous

Aika	tiistai 4.4.2023 klo 10.00-12.00
Paikka	Eteläesplanadi 4 neuvotteluhuone Sali 4
Läsnä	Katja Tuokko / työ- ja elinkeinoministeriö (pj.) Juhani Tirkkonen / työ- ja elinkeinoministeriö Eleonoora Eilittä / työ- ja elinkeinoministeriö Ilari Valjus / valtiovarainministeriö Upi Talsi / valtiovarainministeriö Karoliina Anttonen / ympäristöministeriö Tom Ferm / Tulli Asko Sinervo / Tulli Kati Ruohomäki / Elinkeinoelämän keskusliitto Petteri Haveri / Energiateollisuus Teppo Säkkinen / Keskuskauppakamari Roope Ohlsbom / Suomen yrittäjät Ville Raevuori / Suomen huolinta- ja logistiikkaliitto Juho Korteniemi / työ- ja elinkeinoministeriö (Teams) Malena Sell / ulkoministeriö (Teams, poistui asiakohdassa 6) Sture Skinnar / Tulli (Teams) Tuomas Tikka / Kemianteollisuus (Teams, poistui asiakohdassa 6) Kimmo Järvinen / Teknologiateollisuus (Teams) Pinja Tervonen / työ- ja elinkeinoministeriö (sihteeri)

1. Kokouksen avaus

Avattiin kokous ajassa 10.00.

2. Asialistan hyväksyminen

Päätettiin hyväksyä asialista kokouksen käsittelyjärjestykseksi.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Päätettiin hyväksyä edellisen kokouksen pöytäkirja sellaisenaan.

4. Hallituksen esityksen läpikäynti

Eleonoora Eilittä (TEM) esitteli hiilirajamekanismin hallituksen esitystä ja lain säännöksiä. Hallituksen esitys on valmisteltu yhdessä Tullin ja valtiovarainministeriön kanssa. Eleonoora Eilittä kertoi, että valmistelussa päädyttiin virhemaksuun tilanteessa, jossa maahantuoja ei noudata säädettyä raportointivelvoitetta. Kati Ruohomäki (EK) kysyi, että miten käytännössä painotetaan raportoinnin laiminlyönnistä aiheutuvan hyödyn saamista? Saako iso toimija aina isomman virhemaksun, vaikka hyöty olisi pienempi? Eleonoora Eilittä kertoi, että pykälät ovat suuntaa-antavia ja lähtökohtaisesti isommilla toimijoilla odotetaan olevan enemmän tietoa muun muassa EU-lainsäädännöstä. Katja Tuokko (TEM) lisäsi, että tässä on haettu myös sitä, että joillekin yrityksille tämä voi olla suuri taakka raportoida tiedot, mitä on myös haluttu tässä kohdassa miettiä. Teppo Säkinen (Keskuskauppakamari) esitti, että maksun keräämisen astuessa voimaan taloudellinen hyöty voi olla suurempi ja helpommin huomattava kuin raportointivaiheessa. Upi Talsi (VM) nosti esiin, että on hyvä seurata kansallisten viranomaisten toimintatapojen yhteneväisyyttä jo raportointivaiheessa.

Eleonoora Eilittä kertoi, että Tullille on viety säännöksiin mahdollisuus jättää virhemaksu määräämättä, jos virhemaksun määrääminen on kohtuutonta esimerkiksi raportointivelvoitteen alkuvaiheessa erityisesti yksityishenkilöille. Roope Ohlsbom (Suomen yrittäjät) kysyi, onko tämä käytännössä vain varoitus, joka toimii pelotteena ja jonka jälkeen tulee virhemaksu. Sture Skinnar (Tulli) kertoi, että kun otetaan uusi mekanismi käyttöön, niin alussa on pakko antaa anteeksi joitakin puutteita, kun velvoite ei ole vielä vakiinnuttanut paikkaansa. Jos maahantuoja toistuvasti rikkoo velvoitteitaan, tulee virhemaksu asettaa ja tähän pitää sen vuoksi jättää liikkumavaraa. Eleonoora Eilittä huomautti, että käytäntö muodostuu myöhemmin ja tämä hallituksen esitys koskee nyt vain raportointivaihetta ja maksun keräämisen tullessa voimaan annetaan uusi hallituksen esitys. Katja Tuokko kertoi, että perusteluissa on avattu tilanteita, joissa virhemaksun määräämistä voidaan pitää kohtuuttomana. Kati Ruohomäki (EK) sanoi, että ongelmana on varmaankin päästötietojen saanti, jos ei niitä saa raportoitua niin tulee virhemaksu, jolloin aletaan ehkä toimittaa joitain lukuja, mutta ne eivät välttämättä ole oikeaa tai riittävän hyvää tietoa. Eleonoora Eilittä huomautti, että harkinnassa on myös huomioitava, milloin kyseinen hankinta on tehty ja onko siinä tilanteessa ollut mahdollista saada kaikkia raporttiin tarvittavia tietoja, sillä jälkikäteen niitä ole välttämättä mahdollista saada. Tom Ferm (Tulli) kertoi, että kyse on kokonaisvaltaisesta harkinnasta, jossa katsotaan virhemaksun määrääminen aina tapauskohtaisesti. Raportoinnin päätarkoituksena on kuitenkin saada päästötietoja eikä virhemaksu ole se pääasia, vaan viimesijainen vaihtoehto.

Kati Ruohomäki (EK) kysyi, että pitäisikö kaksoisrangaistavuuden yhteydessä mainita, että virhemaksu koskee yhtä raportointikertaa. Sture Skinnar (Tulli) vastasi, että ei kannata laittaa lakiin asiasta mainintaa, koska raportoinnin yhteydessä katsotaan myös maahantuojan aiemmat raportoinnit ja onko se noudattanut raportointivelvoitetta. Ville Raevuori (Huilinta- ja logistiikkaliitto) kysyi, onko mahdollista käyttää suoraa edustajaa raportointivaiheessa? Sture Skinnar (Tulli) vastasi, että CBAM-asetus ei ota kantaa suorana edustajana toimimiseen.

Eleonoora Eilittä (TEM) kertoi, että hallituksen esitys menee lausunnoille kuudeksi viikoksi lähiaikoina. Teppo Säkinen (Keskuskauppakamari) kommentoi, että hallituksen esityksen vaikutusarvioihin olisi hyvä saada

koko tuonnin arvo näkyviin ja mainita merkittävät maat, joissa on käytössä hiilen hinnoittelua. Lisäksi olisi hyvä mainita, kuinka paljon teräksen tuonnista on Suomessa hiilirajamekanismin piirissä. Katja Tuokko kertoi, että vaikutusarviota voi vielä täsmentää ja lisäksi tarkoituksena on päivittää teksti vastaamaan sitä, kuinka suuri osa CBAM:n piirissä olevista toimituksista on ilmaisjaon piirissä, sitten kun saadaan tästä viime vuoden tiedot. Teppo Säkkinen lisäsi vielä, että olisi ehkä hyvä mainita myös mekanismin vaikutukset kilpailuasetelmaan.

Tuomas Tikka (Kemianteollisuus) kysyi, miten hyvin mekanismin vaikutukset tunnetaan vientipuoleen? Katja Tuokko kertoi, että vaikutuksiin liittyy paljon epävarmuuksia, sillä niitä ei etukäteen voida varmentaa. Yksityiskohtainen mallinnus ei ole mahdollista, mutta lähtökohtia voidaan tunnistaa.

Juho Korteniemi (TEM) kysyi, voiko maahantuojia menettää oikeuden tuoda tavaroita, jos laiminlyö raportointivelvoitteen? Sture Skinnar (Tulli) vastasi, että raportointivaiheessa Tulli ei estä kenenkään tuontia, mutta kun siirrytään keräämään maksua niin tullit estää sellaisten tuojien tuonnin, joilla ei ole lupaa toimia CBAM-maahantuojana. CBAM-asetus antaa mahdollisuuden jättää lupa myöntämättä esimerkiksi, jos velvoitteen laiminlyö useamman kerran. Tom Ferm (Tulli) huomautti, että yleensä luvan saa vain, jos on taloudellinen edellytys eli käytännössä maahantuojia on yrittäjä.

5. Päivitys EU-tason toimeenpanosta

Katja Tuokko (TEM) kertoi päivityksen EU-tason toimeenpanosta. Asetuksen nimestä on ollut keskustelua juristilingvistiprosessissa ja suomenkieliseen nimeen on tulossa hiilidioksidipäästöt näkyviin hiilirajan sijaan. Toivottua termiä "hintaohjaus" ei saatu näkyviin nimeen. Nimeksi on tulossa näillä näkymin Asetus hiilidioksidipäästöjen säätömekanismin perustamisesta rajalle.

Tuomas Tikka (Kemianteollisuus) kysyi, miten hiilirajamekanismi vaikuttaa tilanteisiin, joissa kolmannen maan maahantuojia tulee väliaikaisesti EU-alueelle myymään tuotteitaan? Sture Skinnar (Tulli) vastasi, että jos maahantuojia käy väliaikaisesti maassa, kyse on väliaikaisesta maahantuonnista. Hiilirajamekanismi koskee vain tavaroita, jotka jäävät pysyvästi EU-alueelle.

Katja Tuokko kertoi, että komissio työstää raportointivelvoitetta koskevaa täytäntöönpanosäädöstä (Art. 35) ja seuraavassa kokouksessa 27.4. komissio esittelee säädöksestä luonnoksen. CBAM-asetuksen on tarkoitus tulla voimaan toukokuussa. Katja Tuokko nosti esiin myös, että nyt on käynnissä EU:n 2040 ilmastotavoitteiden konsultaatio 23.6. asti, ja siinä on mukana myös kysymyksiä CBAM:n soveltamisalaan liittyen. Petteri Haveri (Energiateollisuus) kysyi, onko optimistista arviota, milloin raportointivelvoitetta koskeva täytäntöönpanosäädös olisi voimassa? Katja Tuokko kertoi, ettei komissiolta ole saatu arviota, mutta lokakuuhun mennessä pitäisi olla voimassa.

6. Tullin ajankohtaiset

Sture Skinnar esitteli Tullin ajankohtaisia ja kertoi, että ensimmäiset CBAM-virat ovat nyt haussa. Sture esitteli CBAM-rekisterin toiminnot, jotka perustuvat tällä hetkellä suoraan asetustekstiin, mutta rekisterissä

tehtävät toimet saavat lopullisen muotonsa vasta delegeoitujen ja täytäntöönpanosäädösten perusteella. CBAM-rekisteriä käytetään operatiivisessa vaiheessa eli ei vielä siirtymäkaudella. Siirtymäkaudella on käytössä erillinen raportointityökalu, josta komissio antaa erillisen täytäntöönpanosäädöksen. Se tulee olemaan IT-työkalu, joka on CBAM-rekisterin esiaste. Muodollisesti täytäntöönpanosäädöksen sisältöä koskeva työ saadaan komissiossa alkuun vasta, kun asetus on tullut voimaan ja CBAM-komitea on perustettu. Tavoitteena olisi julkaista työkalu kesällä komission toimesta.

Katja Tuokko kertoi, että asetustekstit koskevat pitkälti varsinaista maksun keräämisen vaihetta ja siirtymäkaudelle ei ole niin tarkkaa ohjeistusta asetuksessa.

7. Muut asiat ja seuraavan kokouksen päättäminen

Sovittiin seuraava kokous toukokuulle 30.5. klo 14.00 ja lausuntokierroksen jälkeen kokous alustavasti 27.6., kesäkuun kokouksen kellonaika tarkentuu myöhemmin.

Katja Tuokko ilmoitti, että työryhmän puheenjohtajana jatkaa Juho Korteniemi.

Päätettiin kokous ajassa 11.59.